

یک الگوریتم مبتنی بر آتاماتای یادگیر توزیع شده جدید برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی

محمد رضا میبیدی
meybodi@ce.aut.ac.ir

محمد رضا ملاحلیلی میبیدی
mrmollakhalili@yahoo.com

چکیده: در این مقاله یک الگوریتم جدید مبتنی بر آتاماتای یادگیر توزیع شده برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی ارائه می‌گردد. در این الگوریتم یک معیار جدید برای تعیین پاداش و یا جریمه برای عمل‌های انتخابی توسط یک آتاماتای یادگیر توزیع شده معرفی می‌شود. نتایج شبیه سازی‌ها الگوریتم جدید نشان می‌دهد که این معیار جدید در مقایسه با روش‌های دیگری که تاکنون برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی توسط آتاماتای یادگیر توزیع شده به کار گرفته شده است، از نقطه نظر تعداد نمونه‌های مورد نیاز و نیز تعداد تکرارهای لازم برای همگرایی عملکرد بهتری دارد.

واژه های کلیدی: گراف تصادفی - مساله کوتاهترین مسیر - آتاماتای یادگیر - آتاماتای یادگیر توزیع شده

۱- مقدمه

پیدا کردن کوتاهترین مسیر بین دو گره مشخص از یک گراف وزندار (شبکه)، که به مساله کوتاهترین مسیر شهرت دارد، نخستین بار در سال ۱۹۵۶ توسط محققى به نام Ford مطرح و از این زمان به بعد، الگوریتم‌های مختلفی نیز برای حل آن ارائه شد [1]. این مدل‌سازیها و الگوریتم‌های ارائه شده برای حل آنها، در حالتی است که هزینه مربوط به یالهای شبکه یک مقدار مشخص و قطعی باشد. اما در خیلی از کاربردهای واقعی تعیین مقدار واقعی هزینه یال‌ها ممکن نیست. در این موارد استفاده از شبکه‌ای که طول یالها در آن یک متغیر تصادفی است مدل مناسبتری برای مساله است. به عنوان مثال‌هایی از این نوع مدل‌سازی می‌توان شبکه‌های کامپیوتری را در نظر گرفت. ترافیک خطوط شبکه در زمانهای مختلف دارای یک توزیع احتمالی است که در عمل این تابع ممکن است ناشناخته باشد.

گراف تصادفی G به صورت ۳ تایی $G=(V,E,Q_{n \times n})$ تعریف می‌شود که $V=\{1,2,\dots,n\}$ مجموعه رئوس گراف، $E \subset V \times V$ مجموعه یالها و ماتریس $Q_{n \times n}$ تابع توزیع احتمال مربوط به هزینه یالها را مشخص می‌کند. هزینه C_{ij} یال (i,j) یک متغیر تصادفی با تابع چگالی q_{ij} فرض می‌شود. این تابع توزیع از قبل شناخته شده نیست. در گراف G مسیر π_i با طول m_i و هزینه مورد انتظار L_{π_i} از راس مبدا v_s به راس مقصد v_d ، به عنوان دنباله $\{i_1, i_2, \dots, i_{m_i}\} \subset V$ تعریف می‌شود که $V_{i_1} = V_s$ و $V_{i_{m_i}} = V_d$ به ترتیب رئوس مبدا و مقصد هستند و برای تمام $1 \leq j < m$ رابطه $(i_j, i_{j+1}) \in E$ برقرار است. در نظر بگیرید که

Γ مسیر مجزای $\Pi = \{\pi_1, \pi_2, \dots, \pi_r\}$ میان رئوس v_d و v_s وجود داشته باشد. کوتاهترین مسیر میان v_d و v_s مسیری است که

$$L_{\pi^*} = \min_{\pi \in \Pi} \{L_{\pi}\}$$

کمترین هزینه مورد انتظار را داراست. به عبارت دیگر کوتاهترین مسیر π^* مسیری است که

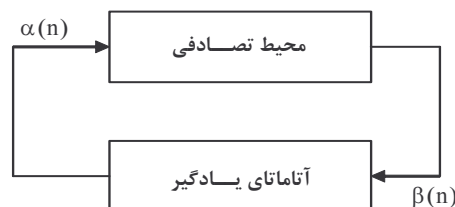
محقق یه نام Frank نخستین کسی بود که مطالعه شبکه‌های تصادفی را آغاز کرد. [2] تحلیل برخی از مسائل مربوط به شبکه‌های تصادفی در کارهای محقق دیگری به نام Pritskar دیده می‌شود. [3] همچنین مدل‌های دیگری از این مساله به همراه تحلیلهایی که بر روی این نوع از مدلها صورت گرفته است را می‌توان در [4] و [5] مشاهده کرد. دو محقق به نامهای Bertsekas و Tsitsiklis، یک مدل عمومی از مساله کوتاهترین مسیر تصادفی را مورد بررسی و مطالعه قرار داده‌اند [6][7].

فرض می‌کنیم که $P(\pi)$ احتمال اینکه مسیر π کوتاهترین مسیر باشد تعریف شود. یکی از روشهای تکراری برای محاسبه $P(\pi)$ استفاده از آتاماتای یادگیر توزیع شده یا DLA است. میبیدی و بیگی در [8] برای نخستین بار از DLA برای حل مساله یافتن کوتاهترین مسیر در شبکه‌های تصادفی استفاده کرده‌اند. نتایجی که در [8] و [9] آمده حاکی از آن است که در میان الگوریتم‌های خطی، LRI بیشترین تعداد دفعات هم‌گرایی را در مقایسه با سایر روشهای خطی داراست. در روش ارائه شده در [8] و [9] معیار تعیین پاداش یا جریمه آتاماتاهای موجود در یک مسیر انتخاب شده، مقایسه طول مسیر جدید با متوسط طول مسیرهای پیمایش شده تا این مرحله است. متوسط طول مسیرهای پیمایش شده یک مقدار آستانه را تشکیل می‌دهد که به صورت پویا در حال تغییر است. در [10] نشان داده شده است که با استفاده از الگوریتم یادگیری غیرخطی دنباله رو ۱ و استفاده از مقدار آستانه پویای معرفی شده در [9]، در یک آتاماتای یادگیر توزیع شده می‌توان مساله یافتن کوتاهترین مسیر در شبکه‌های تصادفی را با میانگین تعداد تکرار کمتر و با سرعت بیشتر حل کرد. در این مقاله نشان می‌دهیم که با استفاده از یک معیار جدید برای تعیین پاداش یا جریمه آتاماتاهای یادگیر توزیع شده می‌توان میانگین تعداد تکرارها و متوسط تعداد نمونه‌های لازم از یالها، برای یافتن کوتاهترین مسیر تصادفی توسط DLA را کاهش داد.

ادامه مقاله به صورت زیر سازماندهی شده است. در بخش ۲ به معرفی آتاماتای یادگیر پرداخته و الگوریتم‌های یادگیری خطی و الگوریتم یادگیری دنباله رو را معرفی می‌کنیم. در بخش ۳ آتاماتای یادگیر توزیع شده را معرفی و در بخش ۴ الگوریتم پیشنهادی برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی به کمک آتاماتای یادگیر توزیع شده را بررسی خواهیم کرد. در بخش ۵ به کمک الگوریتم بخش ۴ و استفاده از روشهای یادگیری خطی و دنباله رو، کوتاهترین مسیر تصادفی را در شبکه‌های استاندارد نمونه خواهیم یافت و سپس به ارزیابی شاخصهای معرفی شده می‌پردازیم.

۲- آتاماتای یادگیر^۲

آتاماتای یادگیر یک مدل انتزاعی است که تعداد محدودی عمل را می‌تواند انجام دهد. هر عمل انتخاب شده توسط محیطی احتمالی ارزیابی شده و پاسخی به آتاماتای یادگیر داده می‌شود. آتاماتای یادگیر از این پاسخ استفاده نموده و عمل خود را برای مرحله بعد انتخاب می‌کند.

شکل ۱: ارتباط بین آتاماتای یادگیر و محیط

¹ Pursuit Learning Algorithm

² Learning Automata

شکل ۱ ارتباط بین آتاماتای یادگیر و محیط را نشان می دهد. محیط ۳ را می توان توسط سه تایی $E \equiv \{\alpha, \beta, c\}$ نشان داد که در آن: $\alpha \equiv \{\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_r\}$ مجموعه ورودیها، $\beta \equiv \{\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_m\}$ مجموعه خروجیها و $c \equiv \{c_1, c_2, \dots, c_r\}$ مجموعه احتمالات جرمیه می باشد. هر گاه β مجموعه دو عضوی باشد، محیط از نوع P می باشد. در چنین محیطی $\beta_1 = 1$ به عنوان جرمیه و $\beta_2 = 0$ به عنوان پاداش در نظر گرفته می شود. c_i احتمال اینکه عمل α_i نتیجه نامطلوب داشته باشد می باشد.

آتاماتای یادگیر با ساختار متغیر ۴: آتاماتای یادگیر با ساختار متغیر توسط ۴ تایی $\{\alpha, \beta, p, T\}$ نشان داده می شود که در آن $\alpha \equiv \{\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_r\}$ مجموعه عملهای آتاماتا، $\beta \equiv \{\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_m\}$ مجموعه ورودیهای آتاماتا، $p \equiv \{p_1, p_2, \dots, p_r\}$ بردار احتمال انتخاب هر یک از عملها، و $p(n+1) = T[\alpha(n), \beta(n), p(n)]$ الگوریتم یادگیری می باشد. در این نوع از آتاماتاها، اگر عمل α_i در مرحله n ام انتخاب شود و پاسخ مطلوب ۵ از محیط دریافت نماید، احتمال $p_i(n)$ افزایش یافته و سایر احتمالات کاهش می یابند. و برای پاسخ نامطلوب ۶ احتمال $p_i(n)$ کاهش یافته و سایر احتمالات افزایش می یابند.

الگوریتم یادگیری خطی: قانون یادگیری مورد استفاده در این الگوریتم به صورت زیر می باشد:

الف- پاسخ مطلوب

$$p_i(n+1) = p_i(n) + a[1 - p_i(n)]$$

$$p_j(n+1) = (1-a)p_j(n) \quad j \neq i \quad \forall j$$

ب- پاسخ نامطلوب

$$p_i(n+1) = (1-b)p_i(n)$$

$$p_j(n+1) = \frac{b}{r-1} + (1-b)p_j(n) \quad j \neq i \quad \forall j$$

در روابط فوق، a پارامتر پاداش و b پارامتر جرمیه می باشد. با توجه به مقادیر a و b سه حالت را می توان در نظر گرفت. زمانیکه a و b با هم برابر باشند، الگوریتم را L_{RP} می نامیم. زمانیکه b از a خیلی کوچکتر باشد، الگوریتم را L_{REP} می نامیم. زمانیکه b مساوی صفر باشد، الگوریتم را L_{RI} می نامیم. [11]

الگوریتم یادگیری دنباله رو: این الگوریتم از سابقه پاداش و جرمیه عملهای آتاماتا برای پاداش دادن یا جرمیه کردن آتاماتاها استفاده می کند [12][13] در این الگوریتم $W_i(t)$ نشانگر تعداد دفعاتی است که عمل i ام آتاماتا تاکنون پاداش گرفته است. $Z_i(t)$ تعداد دفعاتی است که عمل i ام آتاماتا تاکنون انتخاب شده است. $\Delta = 1/rN$ طول گام مورد استفاده برای پاداش دادن به عملهای آتاماتا است که در آن r تعداد عملهای قابل انجام توسط آتاماتا است و N پارامتر تفکیک ۱۰ نام دارد در هر مرحله یکی از عملهای قابل انجام توسط آتاماتا انتخاب می شود. فرض کنید در لحظه t عمل $\alpha_i(t) = \alpha_i$ انتخاب شده باشد. همچنین فرض کنید عمل m بیشترین نسبت پاداش به انتخاب را داراست ($d_m(t) = \max_{i=1,2,\dots,r} \{d_i(t)\}$). در این صورت الگوریتم دنباله رو مطابق روابط زیر بردار احتمالات مربوط به عملها را اصلاح می کند:

-
- 3 Environment
 - 4 Variable Structure Learning Automata
 - 5 Favorable
 - 6 Unfavorable
 - 7 Linear Reward Penalty
 - 8 Linear Reward Epsilon Penalty
 - 9 Linear Reward Inaction
 - 10 Resolution

$$d_m(t) = \max_{i=1,2,\dots,r} \{d_i(t)\}$$

if $(\beta(t) = 0 \text{ and } p_m(t) < 1)$ then

$$\begin{cases} p_j(t+1) = \max_{j \neq m} \{p_j(t) - \Delta, 0\} \\ p_m(t+1) = 1 - \sum_{j \neq m} p_j(t+1) \end{cases}$$

else $p_j(t+1) = p_j(t)$

همچنین در هر مرحله بردارهای W, Z و d مطابق روابط زیر بهنگام می‌شوند:

$$W_i(t+1) = W_i(t) + (1 - \beta(t))$$

$$Z_i(t+1) = Z_i(t) + 1$$

$$d_i(t+1) = \frac{W_i(t+1)}{Z_i(t+1)}$$

۳- آتاماتای یادگیر توزیع شده

آتاماتای یادگیر توزیع شده شبکه‌ای است از آتاماتاهای یادگیر که برای حل یک مساله خاص با یکدیگر همکاری دارند. در این شبکه از آتاماتاهای همکار در هر زمان تنها یک آتاماتا فعال است. تعداد اعمال قابل انجام توسط یک آتاماتا در DLA برابر است با تعداد آتاماتاهایی که به این آتاماتا متصل شده‌اند. انتخاب یک عمل توسط آتاماتا در این شبکه، باعث فعال شدن آتاماتای متصل شده به این آتاماتا و متناظر با این عمل می‌گردد. به عبارت معادل، انتخاب یک عمل توسط یک آتاماتا در این شبکه متناظر با فعال شدن یک آتاماتای دیگر در این شبکه است. [8]

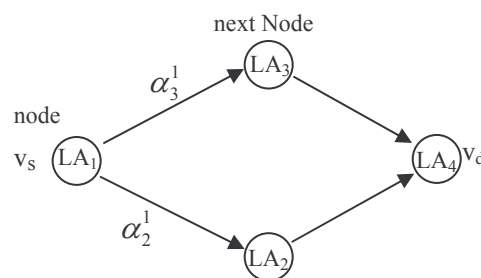
مدلی که برای شبکه DLA در نظر می‌گیریم، یک گراف است که هر یک از رئوس آن یک آتاماتا است

$$DLA = (V, E)$$

$$V = \{LA_1, LA_2, \dots, LA_n\}$$

$$E \subset V \times V$$

$$(LA_i, LA_j) \in E$$

شکل ۲: اجزا یک سیستم DLA مورد استفاده برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی

وجود یال (LA_i, LA_j) در این گراف بدان معناست که انتخاب عمل α_j^i توسط LA_i باعث فعال شدن LA_j می‌گردد.

۴- الگوریتم پیشنهادی (مقایسه دو مسیر آخر)

برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی به کمک آتاماتای یادگیر از DLA استفاده می‌کنیم. در این روش، گراف تصادفی نقش محیط تصادفی (ناشناخته) را برای DLA و تمام LA های موجود در ساختار DLA بازی می‌کند. خروجی DLA، یک دنباله از

قدم‌هاست که یک مسیر را در گراف تصادفی نمایش می‌دهد. محیط از طول مسیر مشخص شده، جهت تولید پاسخ برای DLA استفاده می‌کند (تابع ارزیابی عملکرد DLA). اگر عمل انتخاب شده قابل قبول باشد عملهای انتخاب شده توسط کلیه آتاماتاها در طول مسیر پاداش می‌گیرند و گرنه کلیه اعمال انتخاب شده جریمه می‌شوند. برای یافتن کوتاهترین مسیر تصادفی در شبکه‌ها به کمک آتاماتای یادگیر توزیع از الگوریتم زیر استفاده می‌کنیم:

گام اول: ساختن یک DLA یکرخت با گراف مساله. این DLA یک شبکه از LA هاست که هر کدام در یکی از رئوس گراف قرار گرفته است. هر یک از رئوس خروجی یک راس، یکی از قدمهای قابل انجام توسط LA متناظر با آن راس را نمایش می‌دهند. انتخاب یکی از عملهای قابل انجام توسط آتاماتا منجر به فعال شدن آتاماتای موجود در سوی دیگر یال اتصال دهنده دو آتاماتا میشود.

گام دوم: مسیریابی به کمک آتاماتاها و تعیین پاداش یا جریمه آنها. الگوریتم به روش زیر پیمایش گراف را آغاز می‌کند تا کوتاهترین مسیر را بیابد: در هر مرحله آتاماتای LA_s (آتاماتای واقع در راس مبدا) یکی از عملهای قابل انجام خود را انتخاب می‌کند (α_m^s) انتخاب این عمل باعث فعال شدن LA_m در سوی دیگر می‌شود. فرآیند انتخاب یک عمل و فعال شدن آتاماتای متناظر آنقدر ادامه می‌یابد تا به آتاماتای مقصد LA_d برسیم. بعد از آنکه به آتاماتای LA_d رسیدیم، هزینه مسیر پیمایش شده (pathCost) محاسبه می‌گردد. سپس هزینه مسیر فعلی (pathCost) با هزینه مسیر قبلی (prevPathCost) مقایسه می‌گردد. بر حسب این مقایسه پاداش یا جریمه آتاماتاهای موجود در مسیر انجام می‌شود. چنانچه هزینه متوسط مسیر فعلی از هزینه متوسط مسیر قبلی کوچکتر باشد، کلیه آتاماتاهای مسیر فعلی پاداش می‌گیرند و کلیه آتاماتاهای مسیر قبلی جریمه می‌شوند و برعکس

Procedure DLA-SSPP

Input: Graph $G=(V,E)$, Threshold, v_s, v_d ;

Output: Path, PathLen, PathCost;

Begin

Construct The DLA from G;

Find firstPath;

Set prevPath=firstPath;

Repeat

pathCost=0; pathLen=1; Node=Path[1]= v_s ;

While node <> v_d and PathLen < n do

nextNode=node.getAdjNode();

pathLen=pathLen+1;

path[pathLen]=nextNode;

pathCost=pathCost+

edgcost(node, nextNode);

node=nextNode;

end while

if (path[pathLen]== v_d) then

if (pathCost < prevPathCost) then

rewardPath(path);

penalizePath(prevPath);

End if

If (pathCost > prevPathCost) then

rewardPath (prevPath);

penalizePath (path);

End if

prevPath=path;

Endif

Until probability of selected path >= Threshold

End DLA-SSPP;

الگوریتم پاداش یا جریمه هر یک از آتاماتاهای موجود در مسیر می‌تواند الگوریتم خطی یا الگوریتم دنباله رو باشد

۵- نتایج شبیه سازی

برای مقایسه عملکرد الگوریتم های مختلف ارائه شده برای حل مساله کوتاهترین مسیر و الگوریتم جدید دو گروه شبیه سازی صورت گرفته است. در هر یک از این شبیه سازیها از ۵ شبکه استاندارد نمونه Net1 تا Net5 استفاده شده است (شکل های ۳ تا ۶) شبکه Net4 و Net5 مشابه یکدیگرند منتها توزیع طول یالها به گونه ای تغییر یافته که تفاوت میانگین طول مسیرهای میان مبدا و مقصد محسوستر باشد [10]. در هر یک از این شبکه ها، یک توزیع گسسته با مقادیر مثبت به عنوان طول یال در نظر گرفته شده است. مسیر بهینه، مسیری است که کمترین طول مورد انتظار را داراست. مسیرهای بهینه برای هر ۵ شبکه بر اساس میانگین طول یالها و به کمک الگوریتم دیجسترا محاسبه شده است.

بر اساس الگوریتم های مختلفی که توضیح داده شد، چهار روش مختلف مبتنی بر DLA برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی می توان داشت که عبارتند از:

Alg1: الگوریتم یادگیری LRI و معیار هزینه متوسط (مرجع [9])

Alg2: الگوریتم یادگیری LRI و معیار مقایسه دو مسیر اخیر (معیار پیشنهادی)

Alg3: الگوریتم یادگیری دنباله رو و معیار هزینه متوسط (مرجع [10])

Alg4: الگوریتم یادگیری دنباله رو و معیار مقایسه دو مسیر اخیر. (معیار پیشنهادی)

در گروه اول این آزمایشها (الگوریتم های Alg1 و Alg2)، مقایسه میان عملکرد الگوریتم پیشنهادی (مقایسه دو مسیر آخر) و الگوریتم پیشنهادی در [9] صورت گرفته است. نتایج این مقایسه نشان می دهد که الگوریتم جدید پیشنهادی تعداد نمونه های مورد نیاز را از ۱۱٪ در شبکه های کوچک تا ۶۵٪ در شبکه های بزرگ و پیچیده کاهش می دهد.

در گروه دوم از آزمایشها، مقایسه میان الگوریتم پیشنهادی و الگوریتم پیشنهادی در [10] صورت گرفته است. (Alg3 و Alg4) نتایج این مقایسه حاکی از بهبود عملکرد روش جدید در مقایسه با روش پیشنهادی در [10] است. نتایج محاسبه شاخصهای، میانگین تعداد تکرارهای لازم برای رسیدن به مسیر بهینه (Avg Iter)، درصد تکرارهای همگرا شده به مسیر بهینه (Conv. Runs)، میانگین کل نمونه های گرفته شده در هر اجرا (Avg Samp)، میانگین تعداد نمونه های گرفته شده از مسیر بهینه در هر اجرا (Short. Path) را در جداول ۱ تا ۱۰ مشاهده می کنید.

مقایسه جداول ۱ با ۳ و نیز جدولهای ۲ با ۴ نشان می دهد که معیار جدید تعداد تکرارهای لازم برای همگرایی را کاهش می دهد. مقایسه جداول ۶ با ۸ و ۷ با ۹ نیز حاکی از بهبود روش مقایسه دو مسیر اخیر در مقایسه با روش هزینه متوسط است. میزان بهبود هر یک از این روشها نیز در جداول ۶ و ۱۱ محاسبه شده است.

a	Net1		Net2		Net3		Net4	
	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs
0.001	4445.64	100	4438.85	100	49270.2	100	74985.72	100
0.051	99.41	100	90.05	100	989.3059	85	1431.831	89
0.101	60.18	100	45.71	100	420.8158	76	670.875	80
0.151	41.17172	99	30.87	100	246.4219	64	296.9342	76
0.201	35.48	100	24	100	169.5857	70	182.7586	58

جدول شماره ۱: میانگین تعداد تکرارها و درصد تکرارهای همگرا شده در الگوریتم Alg1

a	Net1		Net2		Net3		Net4	
	Avg sam	Short. path	Avg sam	Short. path	Avg sam	Short. path	Avg sam	Short. path
0.001	8895.28	6453.34	10365.14	7002.14	160321.6	75557.96	255315.7	155167.6
0.051	202.82	141.24	215.53	144.27	3326.03	1368.9	4968.26	2426.65
0.101	124.36	82.96	111.41	75.22	1502.46	582.84	2229.16	917.15
0.151	86.36	55.66	76.81	51.71	875.7	328	1059.9	397.13
0.201	74.96	46.46	61.41	40.73	630.6	233.06	763.7998	245.17

جدول شماره ۲: کل تعداد نمونه گیریها و نمونه های گرفته شده از کوتاهترین مسیر در الگوریتم Alg1

a	Net1		Net2		Net3		Net4	
	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs
0.001	4484.86	100	3920.35	100	14082.58	100	16898.52	100
0.051	98.91	100	77.4	100	289.82	100	384.3441	93
0.101	51.57	100	38.16	100	155.7347	98	178.9882	85
0.151	34.30612	98	26.56	100	96.43434	99	129.2963	81
0.201	26.95876	97	20.09	100	78.64211	95	89.41428	70

جدول شماره ۳: میانگین تعداد تکرارها و درصد تکرارهای همگرا شده در الگوریتم Alg2

a	Net1		Net2		Net3		Net4	
	Avg sam	Short. path	Avg sam	Short. path	Avg sam	Short. path	Avg sam	Short. path
0.001	8973.72	6506.28	9113.891	6231.73	50294.34	26391.91	67131.52	27189.29
0.051	201.82	138.94	185.54	124.94	1040.1	530.33	1499.78	527.16
0.101	107.14	73.14	93.02	64.07	553.3	264.6	714.1201	246.48
0.151	72.54	48.02	66.88001	44.74	346.82	172.57	504.81	163.07
0.201	57.48	36.54	52.07	33.99	284.27	131.76	369.37	105.26

جدول شماره ۴: کل تعداد نمونه گیریها و نمونه های گرفته شده از کوتاهترین مسیر در الگوریتم Alg2

شبکه	درصد کاهش تعداد نمونه گیریها	درصد کاهش تعداد تکرارها به صورت متوسط
Net1	٪۱۱	٪۱۰
Net2	٪۱۴	٪۱۴
Net3	٪۶۲	٪۶۳
Net4	٪۶۳	٪۶۶

جدول شماره ۵: میزان درصد کاهش تعداد تکرارها و نمونه گیریها در الگوریتم Alg2 نسبت به Alg1 (این نتایج از جداول ۱ تا ۴ استخراج شده است)

resolution	Net1		Net2		Net1		Net2	
	Avg. Iter	Conv. Runs	Avg. Iter	Conv. Runs	Avg. samp.	Short. path	Avg. amp	Short. Path
2	12.75	100	5.39	100	29.5	18.28	18.35	10.15
4	14.41	100	8.25	100	32.82	22.02	24.69	15.25
6	19.56	100	9.97	100	43.12	26.36	29.57	16.91
8	18.76	100	12.68	100	41.52	26.56	35.92	20.94
10	18.39	100	13.77	100	40.78	26.26	37.88	23.51

جدول شماره ۶: میانگین تعداد تکرارها و درصد تکرارهای همگرا شده، کل تعداد نمونه گیریها و نمونه های گرفته شده از کوتاهترین مسیر در الگوریتم Alg3

resolution	Net3		Net5		Net3		Net5	
	Avg. Iter	Conv. Runs	Avg. Iter	Conv. Runs	Avg. samp.	Short. path	Avg. amp	Short. Path
20	63.56	100	876.2421	95	271.11	104.69	5999.35	3672.49
22	71.07	100	985.7957	93	300.64	119.4	6870.3	4141.67
24	71.17	100	826.9663	89	301.2	119.5	7317.541	4442.29
26	75.27	100	1003.516	93	321.42	127.44	7427.559	4330.92
28	85.03	100	1182.022	91	359.24	142	7529.25	4410.08

جدول شماره ۷: میانگین تعداد تکرارها، درصد تکرارهای همگرا شده، کل تعداد نمونه گیریها و نمونه های گرفته شده از کوتاهترین مسیر در الگوریتم Alg3

resolution	Net1		Net2		Net1		Net2	
	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs	Avg samp	Short. path	Avg amp	Short. Path
2	9.59	100	3.49	100	23.18	13.82	13.39	7.71
4	9.36	100	5.53	100	22.72	15.52	18.22	11.06
6	10.27	100	6.67	100	24.54	14.76	21.01	12.73
8	12.03	100	8.5	100	28.06	18.46	25.28	15.59
10	13.76	100	9.68	100	31.52	19.52	28.14	17.21

جدول شماره ۸: میانگین تعداد تکرارها، درصد تکرارهای همگرا شده، کل تعداد نمونه گیریها و نمونه های گرفته شده از کوتاهترین مسیر در الگوریتم Alg4

resolution	Net3		Net5		Net3		Net5	
	Avg Iter	Conv. Runs	Avg Iter	Conv. Runs	Avg samp	Short. path	Avg amp	Short. Path
20	40.09	100	761.8283	99	169.64	70.15	3407.77	2704.4
22	40.15	100	745.8145	97	172.07	72.43	4008	3001.86
2	42.24	100	444.2887	97	181.38	76.14	2842	2024.87
26	44.93	100	221.6939	98	191.17	82.46	1640.63	1025.85
28	44.5	100	422.5155	97	190.24	84.02	2772.08	1889.62

جدول شماره ۹: میانگین تعداد تکرارها، درصد تکرارهای همگرا شده، کل تعداد نمونه گیریها و نمونه های گرفته شده از کوتاهترین مسیر در الگوریتم Alg4

شبکه	درصد کاهش تعداد تکرارها به صورت متوسط	درصد کاهش تعداد نمونه گیریها
Net1	٪۳۳	٪۲۰
Net2	٪۳۲	٪۲۷
Net3	٪۴۲	٪۴۱
Net5	٪۴۵	٪۵۷

جدول شماره ۱۰: میزان درصد کاهش تعداد تکرارها و نمونه‌گیریها در الگوریتم Alg4 نسبت به Alg3

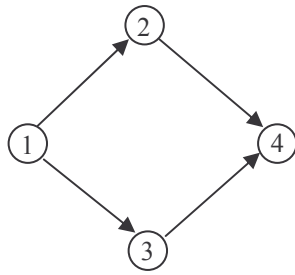
(این نتایج از جداول ۶ تا ۹ استخراج شده است)

۶- نتیجه گیری

در این مقاله یک الگوریتم جدید مبتنی بر آتاماتای یادگیر توزیع شده که در آن از یک معیار جدید برای تعیین پاداش و یا جریمه برای عملهای انتخابی توسط یک آتاماتای یادگیر توزیع شده استفاده میشود برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی ارایه گردید. نتایج شبیه سازیها نشان داد که این معیار جدید تعداد نمونه‌های مورد نیاز و نیز تعداد تکرارهای لازم برای همگرایی الگوریتم‌های حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی را، در مقایسه با دیگر روشهای مبتنی بر آتاماتای یادگیر توزیع شده، کاهش می‌دهد. همچنین نتایج شبیه سازیها نشان میدهد استفاده از معیار مقایسه دو مسیر آخر به همراه الگوریتم یادگیری غیرخطی دنباله رو (Alg4) بهترین نتیجه را در میان روش‌های یافتن کوتاهترین مسیر تصادفی مبتنی بر DLA داراست.

۷- مراجع

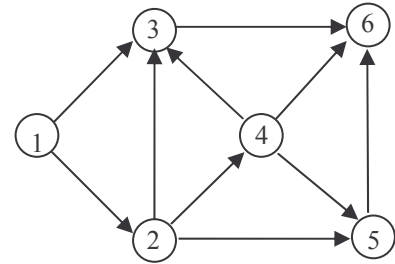
- [1] N. Deo and C. Pang, "Shortest path algorithms: Taxonomy and annotation," Networks 14 (1984) pp.275-323.
- [2] H. Frank, "Shortest paths in probabilistic graphs," Oper. Res. 17 (1969), pp. 583-599.
- [3] C. C. Sigal, A. A. B. Pritsker, "The Stochastic Shortest Route Problem," Operations Research, 28(1980), pp.1122-1129.
- [4] G. Andretta and L. Romeo, "Stochastic shortest paths with recourse," Networks 18 (1988) pp. 193-204.
- [5] C. Alexopoulos, "State space partitioning methods for stochastic shortest path problems," Networks 30 (1997) pp. 9-21.
- [6] D. P. Bertsekas, and J. N. Tsitsiklis, "An Analysis of Stochastic Shortest Path Problems," Technical Report LIDS-P-1815, Laboratory of Information and Decisions Systems, M.I.T., 1990.
- [7] D. P. Bertsekas and J. N. Tsitsiklis, "An analysis of stochastic shortest path problems," Mathematics of Operations Researches, 16 (1991), pp.580-595.
- [8] M. R. Meybodi and H. Beigy, "Solving Stochastic Shortest Path Problem Using Distributed Learning Automata," in Proceedings of CSICC-2001, Isfahan, Iran, 2001, pp. 70-86.
- [9] M. R. Meybodi and H. Beigy, "A New Distributed Learning Automata Based Algorithm For Solving Stochastic Shortest Path Problem," in Proceeding of the Sixth International Joint Conference on Information Science, Durham U.S.A, 2002, pp. 334-343.
- [10] محمدرضا ملاخلیلی میبیدی و محمدرضا میبیدی "یک روش جدید مبتنی بر آتاماتای یادگیر توزیع شده برای حل مساله کوتاهترین مسیر تصادفی"، گزارش فنی، آزمایشگاه سیستم‌های نرم‌افزاری دانشکده مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی امیرکبیر، مهرماه ۱۳۸۲. (<http://elc.maybod.info/downloads/softlabTR782.pdf>)
- [11] K. S. Narendra and M. A. L. Thatachar, "Learning Automata: an Introduction," Englewood cliffs, NJ, Prentice-Hall, 1989.
- [12] B. J. Oomen and Martin Agache, "A Comparison of Continuous and Discretized Pursuit Learning Schemes," Technical Report, Carleton University, Ottawa, 2002.
- [13] Mariana Agache and B. John Oomen, "Generalized Pursuit Learning Schemes: New Families of Continuous and Discretized Learning Automata," IEEE Transactions on systems man. And cybernetics, Vol 32, No. 6, December 2002, pp. 738-749.

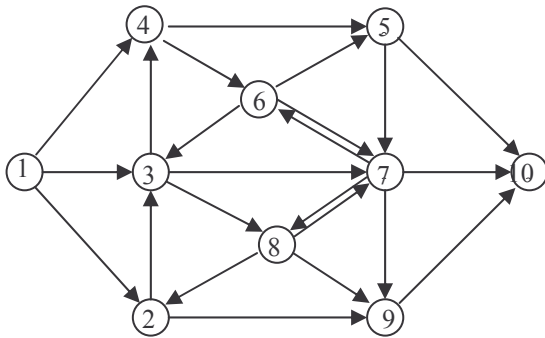
یال	وزن	احتمال
(1,2)	6 14 15	0.30 0.45 0.25
(1,3)	2 9 10	0.10 0.70 0.20
(3,4)	6 13 15	0.15 0.30 0.55
(2,4)	4 11 18 19	0.25 0.10 0.30 0.35

شکل ۳) شبکه net1 و توزیع وزن یالها

یال	وزن	احتمال
(1,3)	1 10	0.8 0.2
(1,2)	4 10 100	0.2 0.4 0.4
(2,3)	10 50 100	0.1 0.8 0.1
(2,4)	20 100	0.1 0.9
(2,5)	10 90	0.1 0.9
(3,6)	1 100	0.9 0.1
(4,3)	10 100	0.2 0.8
(4,5)	50 50	0.5 0.5
(4,6)	100 100	0.2 0.8
(5,6)	1 10 100	0.6 0.2 0.2

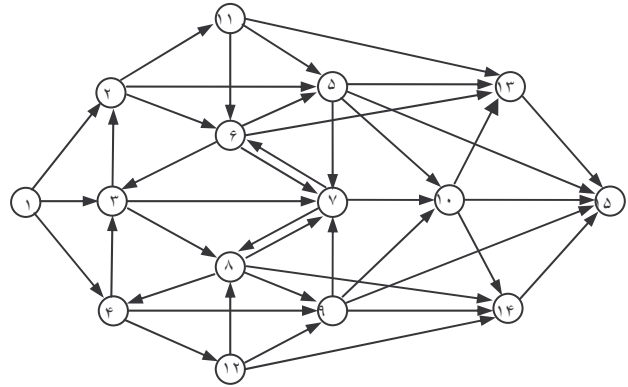
شکل ۴) شبکه net2 و توزیع وزن یالها

یال	وزن	احتمال
(1,2)	3.0 5.3 7.4 9.7	0.2 0.2 0.3 0.3
(1,3)	3.5 6.2 7.9 8.5	0.3 0.3 0.2 0.2
(1,4)	4.2 6.1 6.9 8.9	0.2 0.3 0.2 0.3
(2,5)	2.6 4.1 5.5 9.0	0.2 0.2 0.4 0.2
(2,6)	5.8 7.0 8.5 9.6	0.3 0.3 0.2 0.2
(3,2)	1.5 2.3 3.6 4.5	0.2 0.2 0.3 0.3
(3,7)	6.5 7.2 8.3 9.4	0.5 0.2 0.2 0.1
(3,8)	5.9 7.8 8.6 9.9	0.4 0.3 0.2 0.1
(4,3)	2.1 3.2 4.5 6.8	0.2 0.2 0.3 0.3
(4,9)	1.1 2.2 3.5 4.3	0.2 0.3 0.4 0.1
(5,7)	3.2 4.8 6.7 8.2	0.2 0.2 0.3 0.3
(5,10)	6.3 7.8 8.4 9.1	0.2 0.2 0.4 0.2
(6,3)	6.8 7.7 8.5 9.6	0.4 0.1 0.1 0.4
(6,5)	0.6 1.5 3.9 5.8	0.2 0.2 0.3 0.3
(6,7)	2.1 4.8 6.6 7.5	0.2 0.4 0.2 0.2
(7,8)	1.6 2.8 5.2 6.0	0.2 0.3 0.3 0.2
(7,10)	1.6 3.4 8.2 9.3	0.2 0.3 0.3 0.2
(8,4)	7.0 8.0 8.8 9.4	0.2 0.2 0.4 0.2
(8,7)	2.1 4.6 8.5 9.6	0.4 0.2 0.2 0.2
(8,9)	1.7 4.9 6.5 7.8	0.2 0.2 0.2 0.4
(7,9)	3.5 4.0 5.0 7.7	0.1 0.2 0.4 0.3
(9,10)	4.6 6.4 7.6 8.9	0.4 0.1 0.2 0.3

شکل ۵) شبکه net3 و توزیع وزن یالها

بال	وزن	احتمال
(1,2)	16 25 36	0.6 0.3 0.1
(1,3)	21 24 25 39	0.5 0.2 0.2 0.1
(1,4)	11 13 26	0.4 0.4 0.2
(2,11)	24 28 31	0.5 0.3 0.2
(2,5)	11 30	0.7 0.3
(2,6)	13 37 39	0.6 0.2 0.2
(3,2)	11 20 24	0.6 0.3 0.1
(3,7)	23 30 34	0.4 0.3 0.3
(3,8)	14 23 34	0.5 0.4 0.1
(4,3)	22 30	0.7 0.3
(4,9)	35 40	0.6 0.4
(4,12)	16 25 37	0.5 0.4 0.1
(5,13)	28 35 37 40	0.4 0.3 0.2 0.1
(5,15)	25 32	0.7 0.3
(5,10)	27 33 40	0.4 0.3 0.3
(5,7)	15 17 19 26	0.3 0.3 0.3 0.1
(6,5)	18 25 29	0.5 0.3 0.2
(6,13)	21 23	0.5 0.5
(6,7)	11 31 37	0.5 0.4 0.1
(6,3)	18 24	0.7 0.3
(7,10)	19 23 37	0.6 0.2 0.2
(7,8)	12 15 22 4	0.3 0.3 0.2 0.2
(7,6)	12 23 31	0.5 0.3 0.2
(8,7)	14 34 39	0.6 0.2 0.2
(8,14)	14 15 27 32	0.3 0.3 0.2 0.2
(8,9)	13 31 32	0.8 0.1 0.1
(8,4)	13 23 34	0.4 0.3 0.3
(9,7)	10 17 20	0.6 0.3 0.1
(9,10)	16 18 36 9	0.3 0.3 0.2 0.2
(9,15)	12 13 25 2	0.4 0.3 0.2 0.1
(9,14)	19 24 29	0.4 0.3 0.3
(10,13)	14 20 25 2	0.3 0.3 0.2 0.2
(10,15)	15 19 25	0.4 0.3 0.3
(10,14)	23 34	0.9 0.1
(11,13)	13 31 25	0.6 0.3 0.1
(11,5)	18 19 20 23	0.3 0.3 0.3 0.1
(11,6)	10 19 39	0.5 0.4 0.1
(12,8)	15 36 39	0.5 0.3 0.2
(12,9)	16 22	0.7 0.3
(12,14)	10 13 18 34	0.3 0.3 0.3 0.1
(13,15)	12 31	0.9 0.1
(14,15)	14 19 32	0.5 0.3 0.2

شکل ۶) شبکه net4 و توزیع وزن یالها

مسیر	طول
1- 2- 5 - 15	67.6
1- 4 - 9 - 15	75.2
1- 4 - 12 - 14 - 15	71.3
1- 2 - 11 - 13 - 15	78.8

طول متوسط برخی از مسیرهای میان مبدا و مقصد در شبکه

Net5

جدول شماره ۱۱) تفاوت طول مسیرها در شبکه های Net5 و Net4

مسیر	طول
1- 2- 5 - 15	67.6
1- 4 - 9 - 15	71.2
1- 4 - 12 - 14 - 15	71.3
1- 2 - 11 - 13 - 15	70.8

طول متوسط برخی از مسیرهای میان مبدا و مقصد در شبکه

Net4